

'צלב החץ'

(Nyilaskeresztes Part). מפלגה פשיסטית בהונגריה. צה"ח הוקמה ב-1937 בידי פרנץ סלשי. תכופות מכנים בטעות בשם צה"ח מפלגות אחרות שסלשי ייסד והנהיג, כגון 'מפלגת הרצון הלאומי' ו'המפלגה הנציונל-סוציאליסטית'. סלשי כינה את התיאוריות שלו 'הונגריזמוש'. הן היו בליל חסר-מובן של רומנטיות אגררית, אנטי-קפיטליזם, אנטי-מרקסיזם ומעל לכול אנטישמיות תוקפנית.

הנהגת התנועה היתה מורכבת מקציני צבא לשעבר, מעיתונאים ומפקידי ממשלה בדרג בינוני. התמיכה העממית בצה"ח באה בעיקר מהשכבות הנמוכות ביותר של הפרולטריון העירוני והכפרי, מקצינים, מסטודנטים ומאינטליגנציה מרוששת.

בבחירות ב-1939 – מערכת הבחירות היחידה שבה השתתפה – קיבלה צה"ח יותר מרבע מכלל הקולות והיתה למפלגת האופוזיציה החשובה ביותר; בבודפשט קיבלה המפלגה 72,383 קולות לעומת 95,468 קולות שקיבלה המפלגה שהרכיבה את הממשלה.

צה"ח דגלה במדיניות חוץ פרו-גרמנית עקבית, אך לא נכללה בממשלה הפרו-נאצית, גם אחרי כיבוש הונגריה בידי הגרמנים ב-19 במרס 1944. רק אחרי 15 באוקטובר 1944, כאשר נכשל נסיונו של מיקלוש הורטי להשיג שביתת-נשק נפרדת, הוקמה בלחץ הגרמנים קואליציה בהנהגת צה"ח.

בתקופת שלטונם הקצרה של צה"ח חודש גירוש היהודים, ו-80,000 יהודים, רובים נשים, גורשו מהונגריה, בצעדת מוות בנתיב זוועות לעבר גבול אוסטריה. רבים מבין המגורשים נספו בדרך. באותה עת נרצחו בבודפשט אלפי יהודים וגופותיהם הושלכו לנהר הדנובה. בינואר 1945 כבש הצבא האדום את בודפשט והממשלה נפלה. אחרי המלחמה הועמדו סלשי ורוב מנהיגי צה"ח לדין כפושעי מלחמה ונשפטו בידי בית-הדין של הונגריה. רוב חברי צה"ח השתלבו מחדש בחיים האזרחיים, אחרי שרבים מהם הצטרפו למפלגה הקומוניסטית.